

Dosarul nr. 3ra-326/23
2-21065445-01-3ra-27032023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

DECIZIE

19 iunie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând recursul depus de Evghenia Luca,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Evghenia Luca împotriva Preturii sectorului Botanica mun. Chișinău privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile,
împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Evghenia Luca și s-a menținut hotărârea din 08 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 04 mai 2021 Evghenia Luca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău privind anularea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, la 01 aprilie 2021 i-a fost adusă la cunoștință dispoziția nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demolarea fundației din beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren proprietate municipală strada Independenței, 21.”

Menționează că prin dispoziția respectivă se limitează drepturile persoanei vizate în prescripția nr. 134 din 17 martie 2021, ulterior urmând a fi puse în sarcina acestei persoane recuperarea cheltuielilor de demolare.

Remarcă, că la data de 10 martie 2021 și 17 martie 2021 Pretura sectorului Botanica a emis două acte cu privire la stabilirea și solicitarea demontării construcției, existente încă din anul 2004, verificată anual la eliberarea schemelor de amplasare a teraselor de vară și în anul 2021 fiind replanificată.

Specifică, că la 22 martie 2021, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind desfășurarea activității de comerț în municipiul Chișinău, aprobat prin decizia

nr. 17/5 din 01 octombrie 2020, s-a adresat către Consiliul municipal Chișinău cu cerere de a fi acordat în locațiune funciară terenul adiacent obiectivului de alimentare publică, pe care anterior a fost amenajată terasa de vară conform schemelor eliberate de pretura de sector pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21.

La fel, a invocat în cererea prealabilă că la emiterea dispoziției nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demolarea fundației din beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren proprietate municipală strada Independenței, 21” nu s-a luat în considerare că la data 22 martie 2021 a solicitat suspendarea termenului acordat prin prescripția nr. 134 din 17 martie 2021, la care nu a primit răspuns.

În contextul solicitării de a fi suspendat termenul acordat prin prescripția nr. 134 din 01 martie 2021, s-a invocat că a depus cererea din 22 martie 2021 de acordare în locațiune funciară a terenului adiacent de pe strada Independenței, 21, unde anterior au fost acordate de către Pretura sectorul Botanica autorizații de activitate, inclusiv cu schema de amplasare.

Remarcă, că la 06 aprilie 2021 a recepționat răspunsul nr. P-237/21 din 30 martie 2021 de la vicepretorul Preturii sectorul Botanica, municipiul Chișinău la cererea cu privire la suspendarea prescripției nr. 134 din 01 martie 2021, prin care i s-a adus la cunoștință că în Anexa nr. 1 la Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în municipiul Chișinău aprobat prin decizia CMC nr. 17/5 din 01 octombrie 2020 este descrisă modalitatea de emitere a schemelor de amplasare și notificare a activității teraselor de alimentație publică. În vederea obținerii unei scheme de amplasare pentru terasa de vară, este necesar să parcurgă toate etapele specificate în anexa nr. 3 la Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în municipiul Chișinău, unde este descrisă modalitatea de emitere a schemelor de amplasare și notificare a activității teraselor de alimentație publică.

Precizează, că prin răspunsul nr. P-237/21 din 30 martie 2021 emis de vicepretorul Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău la cererea cu privire la suspendarea prescripției nr. 134 din 01 martie 2021 nu a primit un răspuns cert.

Prin răspunsul nr. P-237/21 din 30 martie 2021 nu este clar dacă se admite cererea cu privire la suspendarea termenului indicat în prescripția nr. 134 din 01 martie 2021 sau respins.

Consideră, că răspunsul nr. P-237/21 din 30 martie 2021 este unul ilegal, emis cu încălcarea prevederilor art. 81 din Codul administrativ.

Specifică, că la 26 aprilie 2021 a recepționat răspunsul nr. 03-8/179/21 din 12 aprilie 2021 la cererea prealabilă pe care a depus-o la 02 aprilie 2021 în adresa Preturii sectorului Botanica, prin care a fost informată că în urma verificării circumstanțelor enunțate în cererea prealabilă, s-au constatat acțiunile Preturii sectorului Botanica ca fiind legale, corespund rigorilor normative, ceea ce nu va produce anularea dispoziției nr. 72 din 23 martie 2021, respectându-se cu bună credință principiile procedurii administrative și drepturile fundamentale ale omului.

Reclamanta Evghenia Luca nu este de acord cu răspunsul nr. 03-8/179/21 din 12 aprilie 2021. Atrage atenția, că pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21 este amplasată o construcție, pe lângă care în perioada anilor 2004- 2019 în fiecare

vară se obținea schemă și autorizație pentru terasă de vară amplasată pe teren municipal fără relații funciare.

Precizează, că terasa de vară prenotată are o suprafață de 220 m², chiar a fost avizat și coordonat un teren de joacă pe această terasă, atât cu Întreprinderea Municipală „Asociația gospodărească a spațiilor verzi”, Pretura sectorului Botanica, municipiul Chișinău, cât și cu Primăria municipiul Chișinău.

Mai remarcă, că în perioada anilor 2004-2019 s-a efectuat uzura atât a terasei de vară cât și a terenului de joacă, efectuându-se lucrări de replanificare.

Întru respectarea Regulamentului privind desfășurarea activității de comerț în municipiul Chișinău, aprobat prin decizia nr. 17/5 din 01 octombrie 2020, s-a adresat către Consiliul municipal Chișinău cu cerere de a fi acordat terenul adiacent obiectivului de alimentare publică pe care anterior a fost amenajată terasa de vară conform schemelor eliberate de pretura de sector, pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21 în locațiune funciară, prin urmare nu au fost încălcate careva norme legale.

Consideră, că actele emise de vicepretorul Vitalie Jacot, dispoziția nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demolarea fundației din beton armat și stâlpilor din metal constituite neautorizat pe teren proprietate municipală strada Independenței, 21”, răspunsul nr. 03-8/179/21 din 12 aprilie 2021 cu privire la refuzul cererii prealabile, răspunsul nr. P-237/21 din 30 martie 2021 sunt abuzive și nu corespund prevederilor art. 29 din Codul administrativ.

Solicită Evghenia Luca anularea dispoziției Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demontarea fundației de beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren proprietate municipală de pe strada Independenței, 21”, anularea actului administrativ adoptat în procedură prealabilă nr. 03-8/179/21 din 12 aprilie 2021 și răspunsului nr. P-237/21 din 30 martie 2021.

Prin hotărârea din 08 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a respins acțiunea depusă de Evghenia Luca împotriva Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău ca neîntemeiată.

La 05 mai 2022, prin intermediul poștei electronice, Evghenia Luca a declarat apel nemotivat, iar la 06 mai 2022, prin intermediul poștei electronice a depus apel motivat împotriva hotărârii din 08 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii privind admiterea acțiunii.

Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Evghenia Luca și s-a menținut hotărârea din 08 aprilie 2022a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

La 15 decembrie 2022 Evghenia Luca a depus recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău. Iar, la 16 martie 2023 Evghenia Luca a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că instanța de apel la examinarea apelului, a încălcat normele de drept procedural. Astfel, a susținut că instanța de apel a ignorat cererea sa de amânare a ședinței de judecată ce urma a avea loc la data de 15 noiembrie 2022 și a examinat apelul în lipsa sa și a avocatului său, îngrădindu-i dreptul la justiție.

În acest sens, recurenta a anexat la recurs extrasul din poșta electronică și cererea de apel, prin care se atestă expedierea la data de 14 noiembrie 2022 a cererii sale de amânare a ședinței de judecată.

La 28 martie 2023 Curtea Supremă de Justiție a notificat intimatului Preturii s. Botanica mun. Chișinău copia recursului pentru a depune referință, însă aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural respectiv.

Dat fiind faptul că instanța de recurs a comunicat intimatului copia recursului, lipsa unei referințe din partea acestora nu va împiedica Curtea să examineze recursul în fond.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul depus de Evghenia Luca a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Articolul 245 alin. (1) Cod administrativ indică că recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar

Iar, alin. (2) art. 245 Cod administrativ, prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de

15 noiembrie 2022. La data de 15 decembrie 2022 Evghenia Luca, cu respectarea prevederilor art. 245 alin. (1) a depus recurs nemotivat.

La data de 09 martie 2023 Curtea de Apel Chișinău a notificat recurentei și reprezentantului acesteia copia deciziei motivate (f.d. 104). Astfel, recursul declarat la data de 17 martie 2023 este în termen.

În conformitate cu prevederile art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători. În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.

Conform art. 247 din Codul administrativ, recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art. 245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.

În speță, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele autorităților recurente, au fost expuse cu suficientă claritate.

Verificând argumentele invocate în recursul depus de Evghenia Luca, prin prisma materialelor din dosar, Completul de judecată consideră că acesta este admisibil și urmează a fi respins, din considerentele ce succed.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. a) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care respinge recursul.

În interpretarea art. 244 alin. (2) coroborat cu art. 231, alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La rândul său, în corespundere cu art. 22 și art. 219, alin. (1) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal administrate, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

În conformitate cu prevederile art. 194 din Codul administrativ, (1) în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept. (2) În procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

Recapitulând esența litigiului, în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține starea de fapt constatată de instanțele ierarhic inferioare.

Astfel, probatoriul acumulat în materialele cauzei demonstrează că, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile din 01 iunie 2000, la data de 04 mai 2000 a fost înregistrat dreptul de proprietate asupra bunului imobil teren cu numărul cadastral 0100112.168, amplasat pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21, modul de folosință pentru construcții, cu suprafața de 0,02 ha, dreptul de proprietate îl deține Republica Moldova, temeiul înscrierii este indicat Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998.

Totodată, din extrasul menționat rezultă că pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21, este amplasat și bunul imobil construcție cu numărul cadastral 0100112.168.01, cu modul de folosință construcție comercială, prestarea serviciilor, dreptul de proprietate asupra imobilului este deținut de Tatiana Varinscaia, Mihail Luca, Iuri Varinschii și Evghenia Luca.

Conform actului de examinarea și constatarea lucrărilor neautorizate de construcție a obiectivului, emis de Pretura sectorului Botanica, municipiul Chișinău din 10 martie 2021, în rezultatul examinării la fața locului s-a constatat, că Eugeniu Pavalachi a demarat lucrări neautorizate de construcție a unei fundații din beton armat cu dimensiunile de 10 m x 8 m și instalarea stâlpilor din metal amplasate pe teren proprietate municipală din preajma imobilului din strada Independenței 21 (f.d. adm. 2).

Prin nota informativă a șefului Secției urbanism și arhitectură, Lilian Moldovanu, adresată vicepreședintelui sectorului Botanica, municipiul Chișinău nr. 03-26/214/21 din 17 martie 2021, referitor la petițiile telefonice a locatarilor blocului locativ din bulevardul Cuza-Vodă, 17/8, informează că la verificarea legalității lucrărilor de construcții ce se execută de către agentul economic de pe strada Independenței, 21, în rezultatul examinării s-a constatat că în preajma imobilului din strada Independenței, 21, au demarat lucrări neautorizate de construcție a unei fundație din beton armat și instalarea stâlpilor din metal, amplasate pe teren proprietate municipală. Totodată, dat fiind faptul că lucrările respective se execută pe terenul proprietate municipală, s-a propus aplicarea prevederilor Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniul public/privat al municipiului Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 întru demolarea construcției neautorizate cu eliberarea terenului proprietate municipală (f. d. adm. 8).

Prin prescripția nr. 134 din 17 martie 2021 Eugeniu Pavalachi, reprezentant prin procură al Evgheniei Luca (f.d.adm.13), a fost obligat să suspende necondiționat lucrările neautorizate la obiectivul din municipiul Chișinău, strada Independenței, 21, să demonteze pe cont propriu construcția, instalația fundației din beton și stâlpi metalici cu aducerea terenului în poziție inițială, conform art. 101 Cod funciar, în

termen de până la 23 martie 2021, prescripția a fost adusă la cunoștință contra semnătură la 17 martie 2021 (f.d. 16).

La data de 23 martie 2021 Pretura sectorului Botanica, municipiul Chișinău a emis actul administrativ, dispoziția nr. 72, prin care s-a dispus: 1. Întreprinderea Municipală pentru Servicii Locative Botanica (dl Iacob Ciubotaru): 1.1. Va executa lucrările de demolare și evacuare a fundației din beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe terenul proprietate municipală de pe strada Independenței, 21, cu eliberarea terenului proprietate municipală și readucerea acestuia la starea inițială, lucrările urmează să înceapă în termen de 7 zile de la data emiterii prezentei dispoziții. 1.2. Va asigura pe o perioadă de maximum o lună depozitarea bunurilor și a materialelor rezultate în urma demontării și evacuării, nu va purta răspundere de integritatea acestora. 2. Serviciul contabil (dna Natalia Beregoi) va achita costul lucrărilor efectuate (evacuarea, transportarea și păstrarea bunurilor) de către întreprinderea Municipală pentru Servicii Locative Botanica, conform devizului de cheltuieli prezentat, din contul mijloacelor financiare prevăzute în buget. 3. Secția asistență juridică (dna Iulia Speian) va întreprinde măsuri pentru recuperarea cheltuielilor de demolare, transportare și păstrare a bunurilor depozitate prin înaintarea acțiunii respective în instanța de judecată în cazul refuzului contravenientului de a achita benevol suma conform devizului de cheltuieli. 4. Secția urbanism și arhitectură (dl Lilian Moldovanu) va monitoriza executarea lucrărilor prevăzute în prezenta dispoziție. 5. Inspectoratul de Poliție Poliție Botanica (dl Valentin Cucuș) va asigura ordinea publică pe parcursul demontării și evacuării. 6. Dispoziția poate fi contestată cu cerere prealabilă adresată Preturii sectorului Botanica, cu sediul în municipiul Chișinău, str. Teilor, 10, în termen de 30 de zile de la comunicare, în corespundere cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova. 7. Controlul asupra îndeplinirii dispoziției și-l asumă vicepreședintele Vitale Jacot (filele dosarului administrativ 23-24).

Ca urmare, nefiind de acord cu răspunsul primit la cererea prealabilă, la 04 mai 2021 Evghenia Luca, a înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău, solicitând anularea dispoziției Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demontarea fundației de beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren proprietate municipală de pe strada Independenței, 21”, anularea actului administrativ adoptat în procedură prealabilă nr. 03-8/179/21 din 12 aprilie 2021 și răspunsului nr. P-237/21 din 30 martie 2021.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea cauzei, a respins acțiunea depusă de Evghenia Luca.

Instanța de apel, judecând cauza, a respins apelul depus de Evghenia Luca și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea netemeinicii acțiunii, instanțele de judecată ierarhic inferioare au conchis că Pretura sectorului Botanica la emiterea dispoziției Preturii sectorului Botanica, municipiul Chișinău nr. 72 din 23 martie 2021 „Cu privire la demontarea fundației de beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren

proprietate municipală de pe strada Independenței, 21”, a respectat cu strictețe prevederile Legii privind administrația publică locală, Legii cu privire la statutul mun. Chișinău și Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău, în limita competenței și în interiorul termenului legal.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele cauzei în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, constată că, concluziile instanței de apel expuse în decizia contestată sunt corecte, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei fiind constatate și elucidate pe deplin, având la bază cumulul de probe administrat în coraport cu normele legale ce guvernează raportul juridic litigios.

În susținerea concluziei date instanța de recurs indică următoarele.

Conform art.2 Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, municipiul Chișinău este organizat în subdiviziuni administrativteritoriale numite sectoare, orașe și sate (comune). (2) Administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către consiliul municipal, consiliile sectorale, orășenești și satești (comunale), ca autorități deliberative, și de către primarul general al municipiului Chișinău, primarii sectoarelor, satelor (comunelor) și orașelor, ca autorități executive. (3) Organizarea și funcționarea autorităților administrației publice ale municipiului Chișinău se reglementează, în mod corespunzător, de prevederile prezentei legi referitoare la autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, de Legea privind statutul municipiului Chișinău, precum și de propriile regulamente de organizare și funcționare.

Conform art. 17 Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, (1) municipiul Chișinău are 4 viceprimari. Numărul de viceprimari poate fi mărit prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. (2) Viceprimarul este ales la propunerea primarului general prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care proiectul de decizie privind alegerea în funcția de viceprimar a candidaturii propuse este exclus de pe ordinea de zi la 2 ședințe consecutive de către consiliul municipal sau nu întrunește numărul necesar de voturi la 2 ședințe consecutive, primarul general numește viceprimarul prin dispoziție, care se aduce la cunoștința consiliului municipal. (3) Viceprimarul este eliberat din funcție la propunerea primarului general prin decizia consiliului municipal, adoptată cu votul majorității consilierilor aleși. În cazul în care proiectul de decizie privind eliberarea din funcția de viceprimar este exclus de pe ordinea de zi la 2 ședințe consecutive de către consiliul municipal sau nu întrunește numărul necesar de voturi la 2 ședințe consecutive, primarul general eliberează viceprimarul din funcție prin dispoziție, care se aduce la cunoștință consiliului municipal. (4) Viceprimarul exercită atribuțiile stabilite de către primarul general și poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare. Viceprimarului i se pot aplica sancțiuni disciplinare prin dispoziția primarului general. (5) Viceprimarii cad sub incidența Legii privind statutul alesului local.

Conform art. 59 Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006, (1) în fiecare sector al municipiului Chișinău, primarul general numește, în condițiile legii, un pretor, care este reprezentant al primarului general. (2) Pretorul este asistat de un aparat de lucru, denumit pretură. Personalul preturii este compus din persoane cu funcții de demnitate publică, supuse reglementărilor Legii nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și personal contractual, care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii. (3) Structura, organigrama și efectivul-limită ale subdiviziunilor instituite în sectoare, precum și regulamentele preturilor se aprobă de Consiliul municipal Chișinău, la propunerea primarului general. (4) În activitatea sa, pretorul se conduce de legislația în vigoare, de dispozițiile primarului general și de regulamentul preturii.

Conform art. 2 Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016, orașul Chișinău este capitala Republicii Moldova, cu statut de municipiu. Fiind persoană juridică de drept public, dispune de patrimoniu și beneficiază, în condițiile legii, de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. (2) Municipiul Chișinău este o unitate administrativ-teritorială de nivelul al doilea, care include în componența sa unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, stabilite în Legea nr.764- XV din 27 decembrie 2001 privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova.

Conform art. 20 Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016, (1) pretorul este persoană cu funcție de demnitate publică, numit și eliberat din funcție de către primarul general, în condițiile Legii nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică. (2) Pretorul este reprezentant al primarului general în sector și se conduce în activitatea sa de legislația în vigoare, dispozițiile primarului general și regulamentul de organizare și funcționare a preturii. (3) Pretorul este asistat de către vicepretori, care sânt persoane cu funcții de demnitate publică, numiți și eliberați din funcție de către primarul general la propunerea pretorului.

Conform art. 21 alin. (1) lit. s) Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016, în teritoriul administrat, pretorul constată și dispune, în sector, demontarea și evacuarea, inclusiv forțată, a panourilor publicitare instalate în mod neautorizat, a obiectelor și instalațiilor de orice tip amplasate ilegal pe domeniul public. Conform art. 22 Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016, (1) în exercitarea atribuțiilor, pretorul emite dispoziții cu caracter normativ și individual. (2) Dispozițiile pretorului sânt supuse controlului administrativ și pot fi atacate, în modul stabilit de lege, în instanța de judecată de către persoanele care se consideră vătămate într-un drept al lor prin dispoziția respectivă.

Conform art. 23 Legea privind statutul municipiului Chișinău, nr. 136 din 17 iunie 2016, (1) pretura este structura funcțională care asistă pretorul în exercitarea atribuțiilor sale, stabilite în temeiul prezentei legi, și își desfășoară activitatea în baza

regulamentului de organizare și funcționare a preturii. (2) Pretura are statut de persoană juridică, este condusă de pretor și dispune de ștampilă, care este păstrată la secretarul preturii. (3) Personalul preturii este compus din persoane cu funcții de demnitate publică, supuse reglementărilor Legii cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, din funcționari publici, supuși reglementărilor Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, și din personal contractual care desfășoară activități auxiliare, supus reglementărilor legislației muncii.

Regulamentul de organizare și funcționare a Preturilor de sector, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 10/10 din 04 decembrie 2014 definește la pct. 1.3. că noțiunea de construcție neautorizată se subînțelege orice tip de construcții capitale (construcții cu destinație locativă sau cu altă destinație, împrejmuiți), construcții ușor demontabile (gherete, tarabe, garaje metalice, copertine, panouri publicitare, împrejmuiți din lemn sau metal, instalații ce blochează căile de acces, amplasate pe terenuri ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău), precum și amenajările spațiilor publice, executate în lipsa certificatului de urbanism pentru proiectare, documentației de proiect și autorizației de construire.

Conform pct. 1.4. din Regulament, în sensul prezentului Regulament, la categoria construcțiilor neautorizate, se mai înscriu: reconstrucțiile, replanificările, intervențiile în construcții, prin care se modifică proiectul inițial sau direcția de deschidere a ușilor de la intrarea în apartamente și care blochează căile de evacuare în caz de situații excepționale sau accesul spre spațiile de uz comun (subsoluri, cerdacuri, holuri, coridoare, intrări în bloc, casa scării etc.) din interiorul blocurilor locative sau din alte imobile aflate în gestiunea municipiului.

În conformitate cu prevederile pct. 2.1 din Regulament, inspectarea și depistarea construcțiilor executate ilegal pe terenuri ce aparțin domeniului public/privat al municipiului Chișinău este asigurată de către preturile de sector, prin reprezentanții săi, abilitați cu funcții de control (în continuare - reprezentantul preturii).

Conform pct. 2.2. din Regulament, reprezentantul preturii are obligația să inspecteze și să identifice persoana/proprietarul care a ridicat construcția ilegală (contravenientul), căruia îi înmânează prescripția privind suspendarea lucrărilor neautorizate, demolarea, demontarea, evacuarea și aducerea terenului/construcției la forma inițială (în continuare - prescripție), potrivit prevederilor art. 101 din Codul funciar și prezentului regulament. Modelul prescripției se prezintă în anexa nr. 1 la regulament.

Conform pct. 2.3. din Regulament, Preturile de sector vor asigura evidența strictă a prescripțiilor eliberate într-un registru special. Conform pct. 2.4. din Regulament, verificarea lucrărilor executate conform prescripției se face de către reprezentantul preturii, care, în cazul nerespectării prescripției, informează pretorul și propune emiterea dispoziției referitoare la demolarea/demontarea construcțiilor executate ilegal și aducerea terenului/construcției la forma inițială (în continuare - demolare forțată).

Conform pct. 2.5. din Regulament, dispoziția de demolare forțată include, în mod obligatoriu, următoarele prevederi: caracteristica lucrărilor neautorizate, adresa

și persoana care a edificat construcția ilegală (contravenientul) și condițiile stipulate în prescripție; obligativitatea demolării forțate a construcțiilor ilegale, aducerea la forma inițială a terenului/construcției, termenele concrete și devizul de cheltuieli, stabilite în funcție de volumul lucrărilor preconizate; sursa de finanțare a lucrărilor de demolare forțată (vezi capitolul V al prezentului regulament); solicitarea sprijinului Direcției de poliție a municipiului Chișinău în vederea supravegherii lucrărilor de demolare forțată și asigurării ordinii publice; alte aspecte ce pot interveni în timpul demolării forțate.

Materialele cauzei denotă, că, în rezultatul examinării de către reprezentanții autorității publice a lucrărilor de construcție de pe adresa municipiul Chișinău, strada Independenței, 21, s-a depistat efectuarea lucrărilor neautorizate, în lipsa actelor permissive, pe terenul proprietate publică, înregistrat după statul Republica Moldova (f.d. adm. 21).

Temei de începere a verificării legalității construcțiilor din str. Independenței, 21, mun. Chișinău, au stat petițiile în formă telefonică parvenite în adresa Preturii din partea mai multor locatari din blocul locativ amplasat în str. Cuza-Vodă 17/8, în rezultatul cărora au fost demarate proceduri legale de verificare a obiectului respectiv.

Prin nota informativă nr. 03-23/214/21 din 17 martie 2021 șeful Secției urbanism și arhitectură, Lilian Moldovanu, a adus la cunoștință viceprezidentului sectorului Botanica, Vitalie Jacot, că în rezultatul examinării situației privind legalitatea lucrărilor de construcție ce se execută de către agentul economic în str. Independenței, 21, s-a stabilit că au fost demarate lucrări neautorizate de construcție a unei fundații din beton armat și instalați stâlpi din metal, amplasate pe teren proprietate publică. Dat fiind faptul că, lucrările respective se execută pe teren proprietate publică a propus aplicarea prevederilor Regulamentului provizoriu privind procedura de demolare a construcțiilor executate ilegal pe terenurile ce aparțin domeniului public al municipiului Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 10/10 din 04 decembrie 2014, întru demolarea construcției neautorizate cu eliberarea terenului proprietate publică.

Prin actul de examinare la fața locului și constatare a lucrărilor neautorizate de construcție la obiectivul amplasat în str. Independenței 21, din 10 martie 2021, ca urmare a examinării lucrărilor de construcție la imobilul din str. Independenței, 21, mun. Chișinău s-a constatat demararea lucrărilor neautorizate, în urma cărora de către colaboratorul Preturii a fost întocmit actul de constatare a acțiunilor ilegale ce țin de domeniul construcției respective, confirmat cu propria semnătură în actul respectiv. Executantul lucrărilor Eugeniu Pavalachi, care desfășura lucrări pe acest domeniu, prin semnătură s-a obligat să sisteze lucrările până la 17 martie 2021, dată la care trebuia să prezinte toate actele necesare pentru desfășurarea legală a construcției. (f.d. adm 9). Lipsa prezentării ulterioare a actelor permissive a și stat la baza emiterii prescripției nr. 134 din 17 martie 2021, ce obligă beneficiarul să demoleze pe cont propriu fundația din beton armat, cât și stâlpii din metal până la 23 martie 2021, cu aducerea terenului la faza inițială conform art. 101 Cod funciar.

Or, în Anexa nr. 3 din Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în mun. Chișinău, aprobat prin decizia CMC nr. 17/5 din 01 octombrie 2020, este descrisă modalitatea de emiteră a schemelor de amplasare și notificare a activității terasei de alimentație publică.

Reclamanta, fără a efectua coordonările cu serviciile abilitate, în lipsa deciziei Consiliului mun. Chișinău privind atribuirea terenului, a ocupat ilegal porțiunea de teren adiacent, atribuindu-și dreptul in extensio de a reamenaja o construcție deja existentă, nefiind autorizată conform legii.

Conform art. 28 din Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, construcțiile executate în lipsa sau cu încălcarea autorizației de construire/documentației de proiect, sau în lipsa certificatului constatator care confirmă aplicarea principiului aprobării tacite, se consideră construcții neautorizate.

Astfel, deoarece au fost inițiate lucrări de instalare a terasei de vară în lipsa actelor de construcție permise, respectiv, a și fost emisă prescripția de demolare benevolă, ulterior la 23 martie 2021 fiind emisă dispoziția nr. 73 cu privire la demolarea fundației din beton armat și stâlpilor din metal construite neautorizat pe teren proprietate publică din str. Independenței, 21.

Conform art. 118 CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Instanța de recurs remarcă că reclamanta nu a adus probe sau argumente întemeiate în susținerea acțiunii sale. De asemenea, reclamanta nu a adus argumente și probe nici alăturat recursului, care să fie de natură să răstoarne soluția instanțelor ierarhic inferioare. Argumentele recurente/reclamante privind ilegalitatea actului contestat sunt declarative, purtând un caracter iluzoriu.

Astfel, instanța de recurs apreciază că este întemeiată concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare privind respingerea acțiunii.

Cu referire la cerința recursului de remitere a cauzei la rejudecare în instanța de apel pe motiv că Curtea de Apel Chișinău nu a soluționat cererea apelantei de amânare a ședinței de judecată și nu a admis-o, purcedând la judecarea apelului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că asemenea cerere într-adevăr a fost depusă (fapt ce rezultă din extrasul Registrului de intrare a corespondenței la Curtea de Apel Chișinău) și cererea respectivă într-adevăr conține o justificare a motivului de amânare, doar că asemenea argument nu este suficient pentru casarea unei decizii întemeiate și legale a instanței de apel, această cerere de amânare nefiind capabilă să răstoarne fondul examinării, în lipsa probatoriului care să se refere la fondul cauzei și care să fie de natură să anuleze aceste hotărâri legale și întemeiate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că temeiuri de remitere a cauzei la rejudecare nu sunt, fondul cauzei fiind examinat cu suficientă precizie de instanțele ierarhic inferioare, obiectului judecat fiindu-i dată soluția legală și corectă. Alte probe care să desființeze această soluție nu sunt.

Cu atât mai mult că, cererea de amânare a judecării apelului a fost depusă și semnată personal de către Evghenia Luca, în timp ce avea angajat să-i reprezinte interesele în această cauză un avocat (avocatul Tampei Tatiana, mandat avocațional din 02 aprilie 2021 – f.d. 2,3). Respectiv, în cazul imposibilității participării apelantei Evghenia Luca, avocatul era în drept să-i reprezinte interesele la examinarea apelului. Dat fiind faptul că Evghenia Luca nu s-a asigurat cu privire la certitudinea dispunerii amânării examinării cauzei de către instanța de apel și din motiv că nu și-a delegat avocatul în cazul imposibilității participării proprii în ședință, cererea Evgheniei Luca de amânare a judecării apelului, se consideră a fi neîntemeiată, chestiune care absolvă instanța de recurs de sarcina remiterii cauzei la rejudecare.

Așadar, având în vedere temeinicia și legalitatea deciziei contestate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neelocvente argumentele recurentei Evghenia Luca invocate în susținerea cererii de recurs.

Din considerentele menționate și având în vedere că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar criticele formulate în cererea de recurs sunt nejustificate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Evghenia Luca și a menține decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

În conformitate cu 248 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Evghenia Luca.

Se menține decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 08 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Evghenia Luca împotriva Preturii sectorului Botanica mun. Chișinău privind contestarea actelor administrative individuale defavorabile.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecătorii

Ion Malanciuc

Diana Stănilă